

F. A. S. județul Argeș

În ultima perioadă de timp fondul de achiziții al Filialei Arhivelor Statului Argeș s-a îmbogățit cu noi documente, unele dintre ele, deosebit de importante pentru istoria acestui județ.

Dintre acestea, menționăm documentul original scris pe pergament oferit de Constantin I. Oncescu din comuna Hîrtiești — satul Vulturești, emis de cancelaria voievodului Matei Basarab la 20 martie 1654, care se referă la satul Bătiești (fost comuna Hîrtiești), județul Argeș.

De la Nicolae Constantinescu din Cîmpulung Muscel au fost achiziționate nouă documente din perioada 1793—1850, care se referă la vânzări ale unor părți de moșii și hotărnicii ale acestora.

Documente valoroase a mai donat Ion N. Dumitrache tot din Cîmpulung Muscel. Acestea, în număr de 47, se referă la perioada 1810—1923 și sînt zapise de vânzări de moșii, hotărnicii de moșii, foi de zestre, precum și un brevet dat de Ministerul de Război în 1923 prin care i se conferă „Crucea comemorativă a războiului 1916—1918“.

Au mai fost preluate 33 documente de la Ion Cernătescu, din comuna Cuca și 19 de la Corneliu Soavă. De asemenea, au fost oferite de Athanasie Penescu din București, 53 de documente din perioada 1855—1863, care se referă la comuna Rîca, județul Argeș.

Un număr de 79 documente ne-a oferit de Șerban I. Fălculete din comuna Văleni-Dîmbovița. Cele mai importante, primul din 1582 iar al doilea din 1600 dat la Tirgoviște, poartă semnăturile voievozilor Nicolae Pătrașcu și Mihai Viteazul și se referă la danii și vânzări de moșii. Celelalte sînt zapise de vânzare de pămînt, împrumuturi de bani, foi de zestre, testamente etc.

În afară de acestea, s-a preluat un număr de 56 de documente din perioada 1782—1927 de la publicistul Ion Cruceană din Pitești, documente care conțin o varietate de probleme. Cele mai multe formează corespondența dintre Gh. Mirzescu, ministru între anii 1916—1926, cu diferite personalități, printre care I. C. Brătianu, A. D. Xenopol, I. Gh. Duca, Take Ionescu, dr. I. Cantacuzino. Într-una din scrisori, A. D. Xenopol îi aducea la cunoștință motivele pentru care și-a retras candidatura, iar în alta, dr. I. Cantacuzino îi comunică necesitatea încheierii unei colaborări sanitare cu fundația Rockefeller și a unei convenții sanitare cu Serbia.

Deși de dată destul de recentă cele 12 documente donate de pensionarul Gh. Frunză din București din perioada 1837—1946 sînt importante prin informațiile pe care le dețin. Ele cuprind manifeste, testamente, foi de zestre etc. Totodată, acesta a mai donat *Regulamentul organic al Principatului Moldova* cap. VIII. Despre rînduiala judecătorească, din 1836, un alt *Regulament judecătorecsc* din 1839 și *Istoria generală a Daciei* de Dionisie Fotino din 1859.

Printre alte documente achiziționate în ultimul timp de filiala noastră, se numără și acelea donate de Constantin C. Popescu, din București.

Donația care constă în albume de fotografii, telegrame, corespondență, memorii ale acestuia privind activitatea desfășurată cuprinde informații importante pentru istoria locală. Dintre acestea menționăm: aprovizionarea populației jude-

țului în perioada războiului, construirea satului model Corbeni, activitatea Comitetului de Patronaj, inundațiile din iulie 1941 și măsurile de înlăturare a efectelor acestora pe valea râului Argeș, construcții și reparații de dispensare, școli, ajutoare acordate școlilor primare din județ, activitatea căminelor culturale și a gazetei „Argeșul“, amintiri legate de perioada primului război mondial, încercări literare etc.

Făcînd cunoscute aceste donații, filiala mulțumește tuturor celor care pe această cale au contribuit și sperăm să contribuie în continuare la îmbogățirea patrimoniului arhivistic al țării.

VIOLETA SIMA

F.A.S. județul Teleorman

Statornic preocupată de îmbogățirea patrimoniului documentar, Filiala Arhivelor Statului județul Teleorman a achiziționat de la persoane fizice în perioada 1981—1985 un număr de peste 1.200 documente. Semnalăm unele dintre ele, pentru valoarea documentar-istorică deosebită, mulțumind celor care le-au păstrat de-a lungul timpului ca pe niște adevărate comori de suflet românesc iar acum, făcînd un act de cultură, le-au donat Arhivelor Statului.

Începem cu donația făcută de urmașii lui Gavril Necșulescu, tipograf și librar din Roșiori de Vede, de la care am primit corespondență, memorii, poezii și însemnări ale celui care a fost, la un moment dat, președintele Asociației Librarilor din România. O parte a documentelor se referă la Congresul asociației din anul 1934, precum și la constituirea societății „Prietenii Cărții“ menită să contribuie la educația maselor populare prin puterea de neasemuit a cărții.

Zoe Vasilescu a depus la filiala noastră Cartea de aur a tipografiei cu aceiași nume, care cuprinde imagini de la Salonul cărții în județul Teleorman organizat din inițiativa tipografilor locali în anul 1935 cu prilejul manifestărilor dedicate aniversării orașului Alexandria.

Totodată, filiala a achiziționat numeroase acte de vânzare-cumpărare, hotărnicii, procese-verbale ale adunărilor obștești, care conțin informații referitoare la situația satelor și a moșiilor Nanov, Gălăteni, Plopii Slăvitești, Dudu, Tîgănești și Poroschia din județul Teleorman, Crăciunei, Poiana Zănoaga, Gostavău și Radomirești din județul Olt. Tot pentru a întregi informațiile despre lumea satelor am achiziționat contracte de arendă și învoiele agricole de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, procese-verbale de cumpărare și arendare a moșiilor, procese-verbale, tabele și corespondență privind aplicarea reformelor agrare din anii 1864, 1921 și 1945.

Fiii acestor meleaguri, care în timp de pace au înnobilit cu munca brațelor nesfîrșita cîmpie roditoare, au luptat cu arma în mîină atunci cînd țara i-a chemat să o dezrobească sau să-i apere hotarele. Pentru vitejia lor, în înclăștările din primul sau al doilea război mondial, numeroși țărani, muncitori și intelectuali teleormăneni au fost decorați cu ordine și medalii. Filiala a achiziționat brevete, scrisori și fotografii de pe front, minunate dovezi ale spiritului de sacrificiu al poporului nostru, legat pentru totdeauna de glia strămoșească.

Scrisorile generalului Dona — intrate de curînd în fondurile noastre — evidențiază vitejia soldaților români în timpul războiului de independență din 1877, eforturile făcute de populația din partea de sud a țării, care a încartiruit trupele și a pus tot ce a avut în slujba armatei, aduc elemente noi referitoare la desfășurarea operațiunilor militare la Dunăre și pe fronturile din Bulgaria.

Petre Geantă, participant la marea răscoală țărănească din 1907, ne-a donat brevetele decorațiilor pe care le-a primit pentru faptele de arme săvîrșite în primul război mondial. În memoriile sale — depuse la filială — moș Petre-Geantă — cunoscut în întregul județ — povestește despre grozăviile războiului, pe care le-au învins pînă la urmă, răbdarea și vitejia românilor, căliți în secole de luptă pentru existența ființei naționale. Brevete de decorații și scrisori au fost achiziționate și de la alți luptători de pe front.

O altă serie de documente se referă la lupta poporului nostru împotriva forțelor hitleriste, apreciată așa cum se cuvine de contemporanii evenimentelor. În martie 1945 Comandatura Armatei Sovietice din județul Teleorman aducea mulțumiri Primăriei orașului Roșiori pentru felul cum a fost sprijinită să amenajeze în localitate un important aeroport militar care a avut misiunea să supra-vegheze Dunărea.

După 23 August 1944 viața social-politică cunoaște și în această parte de țară prefaceri fără precedent. De la Nicolae Stănescu Udrea din București filiala a achiziționat procese-verbale încheiate în adunări ale Frontului Unic Muncitoresc, motiunile votate, cuvîntările oamenilor politici din județ care atestă rolul conducător al Partidului Comunist Român în unirea forțelor populare canalizate spre cucerirea puterii politice și înfăptuirea obiectivelor noii orînduiri sociale.

Tot de la Nicolae Stănescu Udrea deținem o colecție aproape completă a publicației „Drum“ care a apărut la Roșiori de Vede în perioada 1935—1940, în jurul căreia s-au grupat scriitorii teleormăneni cu vederi democratice, pentru a lupta împotriva fascismului. De fapt, Nicolae Stănescu Udrea, împreună cu Florian Crețeanu (care va fi ales de masele populare ca prefect al județului la 11 februarie 1945) au organizat la Roșiori de Vede o adevărată editură în care au apărut volume de poezii și proză ale lui Constantin Salcia, Florian Crețeanu, Ion Pena, Petre Belu, lucrări ale lui Mihai Dragomir, Dan Mureș, Dumitru Almaș ș.a. Manuscrisele și corespondența scriitorilor teleormăneni, atît din perioada interbelică cît și din perioada socialistă, conturează un fenomen cultural, deosebit de pregnant în acest județ, care a dat literaturii române pe Marin Preda, Zaharia Stancu, Gala Galaction, Al. Depărățeanu, Dimitrie Stelaru ș.a.

În același timp cu scrisorile de pe front ale generalului Dona filiala a primit șase scrisori ale familiei Vlahuță din perioada 1888—1895 din care rezultă prietenia ce-l lega pe scriitor de I. L. Caragiale, dragostea sa nețărmurită față de frumusețile patriei, starea precară a sănătății Margaretei Vlahuță în exilul de la Paris.

În ultimul timp filiala a achiziționat un număr mare de fotografii, care au îmbogățit tezaurul de informații cu date de valoare. Dintre cele mai importante menționăm fotografiile din capitala țării de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, cele care înfățișează pionieratul aviatic al lui Aurel Vlaicu și interesul stîrnit în lume, dezvoltarea edilitară a localităților teleormănene, în deosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., vizitele de lucru ale conducătorilor de partid și de stat, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în întreprinderile industriale și cooperativele agricole de producție.

Un mare număr de fotografii ilustrează momente ale desfășurării Festivalului Național „Cîntarea României”, formații laureate, costume populare și unelte-tradiționale de muncă din zonă.

Toate aceste documente, conservate cu grijă și ferite de vicisitudinile timpului vor constitui surse prețioase de informații pentru cei care-și propun să ne dezvăluie prin cercetările lor adevărul istoric.

GHEORGHE POPA